VALSTYBINĖ KALBOS INSPEKCIJA

Įstaigoms pagal sąrašą 2023-06-19

DĖL VALSTYBINĖS KALBOS MOKĖJIMO REIKALAVIMŲ UŽSIENIEČIAMS

Lietuva nuo pirmųjų karo dienų palaiko ir remia Ukrainą ir jos žmones, kuriems teko išvykti iš savo šalies. Įmonės ir įstaigos įdarbino nemažai ukrainiečių, jie dirba prekybos tinklų parduotuvėse, maitinimo įstaigose, viešbučiuose, logistikos centruose, švietimo, sveikatos įstaigose, vaistinėse. Dalis jų yra salės darbuotojai, vairuotojai, pagalbiniai darbininkai, kuriems bendrauti su klientas tenka minimaliai. Tačiau nemažai dirba kasose, padavėjais kavinėse, restoranuose, slaugytojais ligoninėse ir poliklinikose, konsultantais vaistinėse, mokytojais ir jų padėjėjais švietimo įstaigose, buhalteriais ir projektų vadovais verslo įmonėse. Šias pareigas einantys darbuotojai privalo kalbėti lietuviškai A2 ir B1 lygiais (profesijų sąrašą ir kalbos mokėjimo lygių aprašymą rasite čia).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022-03-16 nutarimu Ukrainos karo pabėgėliams valstybinės kalbos mokėjimo reikalavimas netaikomas 24 mėnesius NUO LAIKINOSIOS APSAUGOS SUTEIKIMO konkrečiam asmeniui. Tai reiškia, kad jie gali be ribojimų dirbti ten, kur būtina mokėti lietuvių kalbą, bet spręsti dėl darbo paliekama vadovams, ypač srityse, kuriose lietuvių kalbos mokėjimas susijęs su žmonių sveikata ir saugumu. Svarbu įsidėmėti, kad nustatytas 24 mėnesių terminas prasideda ne nuo 2022 m. kovo 16 d., o nuo konkretaus Ukrainos piliečio pabėgėlio statuso suteikimo datos.

Kalbinės lengvatos Ukrainos karo pabėgėliams nesudaro prielaidų nepaisyti Lietuvos piliečių lingvistinių teisių. Norime atkreipti darbdavių dėmesį, kad vartotojai visais atvejais turi teisę į informaciją ir paslaugas lietuvių kalba, nepriklausomai nuo jūsų darbuotojo pilietybės ar statuso. Todėl parduotuvėje ar kitoje vietoje, kurioje nuolat bendraujama su klientais, visada turi būti lietuviškai mokantis darbuotojas, kuris prireikus padėtų ir palaikytų iš Ukrainos atvykusį kolegą. Klientas visada gali kreiptis į kitus parduotuvės darbuotojus su prašymu suteikti paslaugą lietuviškai, ir tokiu atveju kliento prašymas turi būti nedelsiant tenkinamas.

Kasose, kuriose dirba ukrainiečiai, rekomenduojami informaciniai užrašai, skelbiantys, kad čia dirba ukrainietis (-ė). Kai kurios įmonės yra pagaminusios skiriamuosius ženkliukus, iš kurių matyti, kurie darbuotojai nekalba lietuviškai.

Mokytis lietuvių kalbos ukrainiečiams padėtų trumpas pagrindinis žodynas, sudarytas iš kelių dešimčių ar šimto darbe reikalingų žodžių ir posakių: mandagumo frazių, reikalingų klientams aptarnauti, ir kitų žodžių, svarbių bendraujant su klientais. Rekomenduojame naudotis šiuo leidiniu: Mažasis ukrainiečių–lietuvių kalbų žodynas, 2022 (autoriai: Aurelija Gritėnienė, Svitlana Hrycenko, Ihoris Koroliovas, Oksana Nika, Zinaida Pacholok).

Svarbu atkreipti dėmesį į paslaugų kultūrą. Ligšiolinė praktika rodo, kad Inspekcijai dažniausiai skundžiamasi ne dėl kalbos įgūdžių trūkumo, o dėl prastos aptarnavimo kultūros.

Lietuvoje rengiama nemažai kalbos kursų. Informaciją apie juos teikia Ukrainos centras (tel. +370 605 61527, Arina Tara), Užimtumo tarnyba, kuri finansuoja kursus tiek darbo ieškantiems, tiek jau dirbantiems žmonėms. Taip pat nemokamus kursus ukrainiečiams Lietuvoje siūlo Tautinių

bendrijų namai (tel. 8 5 216 0408), Raudonasis Kryžius (tel. +370 684 98688 (Vilniuje), +370 664 28089 (Kaune), +370 675 68475 (Klaipėdoje), Vytauto Didžiojo universitetas (8 5 279 02 81).

Prašome paskleisti šią informaciją jūsų organizacijų nariams ir jūsų savivaldybių teritorijoje veikiančioms įmonėms ir įstaigoms.

Inspekcijos viršininkas Audrius Valotka